

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3166

av **Ulrika Karlsson i Uppsala (M)**

Stärkt arbetslinje i migrationspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare underlätta för arbetskraftsinvandring och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om invandring av kvalificerad arbetskraft och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om upprättandet av en nationell strategi i syfte att införa effektiva behandlingsmetoder för att snabbare behandla utvecklad PTSD hos asylsökande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten för asylsökande att arbeta under asylprocessen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att häva det automatiska förbudet mot att arbeta under asylprocessen och ersätta det med en automatisk rätt att arbeta under asylprocessen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

FN:s tidigare generalsekreterare Kofi Annan har sagt: ”Alla som är angelägna om mänsklig värdighet borde motarbeta tendensen att invandrare görs till syndabockar för sociala problem. De flesta invandrare är strävsamma, modiga och beslutsamma. De vill inte åka snålskjuts. De vill ha en rimlig möjlighet för sig och sina familjer.”

Med en human flyktingpolitik och en human integrationspolitik som börjar dag ett kommer vi en bra bit på vägen mot ett bättre och mer öppet samhälle där alla människor ses som de resurser, förmågor och tillgångar som de faktiskt är.

2008 införde regeringen en arbetskraftsreform som möjliggör för människor utanför EU/Efta att komma till Sverige för att arbeta om de har ett skriftligt erbjudande om arbete från en arbetsgivare i Sverige. Det var en viktig reform och är ett stort steg i rätt riktning för att öppna upp för fler vägar in i landet. Kravet på skriftligt erbjudande om arbete syftar till att säkerställa att den arbetssökande verkligen får ett arbete väl på plats i Sverige. Blir personen ifråga av med sitt arbete har hon eller han möjlighet att inom en viss tid finna ett nytt arbete för att stanna kvar.

Möjlighet att söka arbetstillstånd på plats i Sverige

För att stärka arbetslinjen och för att inte gå miste om många duktiga och ambitiösa arbetssökande behöver vi emellertid underlätta för arbetskraftsinvandring i större utsträckning. Det borde vara möjligt att under en begränsad tid vistas i Sverige för att söka ett lämpligt arbete om den arbetssökande under denna tid kan försörja sig själv. Det bör också omfatta studenter och kvalificerad arbetskraft. Svenska högskolor och universitet har i många år utbildat ett ganska stort antal utländska studenter, inte minst våra tekniska högskolor. Det är emellertid en utmaning att få dem att stanna kvar och använda sin kompetens i Sverige efter avslutade studier. Nuvarande regler tillåter nämligen dem inte att kvarstanna för att söka arbete. För att arbeta i Sverige måste de redan ha ett erbjudande om arbete när de lämnar sina studier.

I dag söker sig många utländska studenter, som kommer från länder utanför EU/Efta, till vårt grannland Danmark som har ett utarbetat system, ”the Greencard scheme”, för att locka till sig utländsk kvalificerad arbetskraft. Den som vill söka arbete i Danmark får olika poäng baserat på utbildningsnivå, språkkunskaper, arbetslivserfarenhet och ålder. För att få ett ettårigt uppehållstillstånd i syfte att söka arbete måste en person ha över 100 poäng. Personen måste också ha en fullständig sjukförsäkring och kunna försörja sig själv och medföljande familjemedlemmar. Har personen dessutom en utbildning/yrkeskunskaper i ett yrke som finns upptecknat i en lista över bristyrken – ”the positive list” – har personen ännu större chanser att få uppehållstillstånd i Danmark.

”The Greencard scheme” bygger på att utländska arbetssökande som har goda chanser att hitta ett arbete i Danmark ska få möjligheten att göra det samtidigt som de inte ligger det danska socialförsäkringssystemet till last.

Regeringen bör därför snarast se över möjligheterna att låta utlänningar från andra länder än EU/Efta vistas i Sverige under en begränsad tid för att söka arbete liksom att se över möjligheterna att införa ett system, i likhet med det danska ”Greencard scheme”, i syfte att låta kvalificerad arbetskraft från andra länder än EU/Efta få vistas i Sverige under en begränsad tid för att söka arbete.

Byte av kö

Den som sökt asyl och som har fått avslag på sin ansökan kan byta kö och i stället söka uppehållstillstånd för att arbeta. Det är dock väldigt få som får uppehållstillstånd enligt reglerna om arbetskraftsinvandring i samband med byte av kö. Det beror delvis på att väldigt många får återreseförbud i samband med avslagsbeslut och ett sådant per definition förhindrar möjligheten att få uppehållstillstånd enligt reglerna om arbetskraftsinvandring.

Det är således stor skillnad mellan reglerna för den som söker arbetstillstånd från sitt ursprungsland eller tredjeland och den som gör ett byte av kö. För sökande från tredjeland är det personens framtida anställning och försörjning som är avgörande för arbetskraftsinvandring. Samma regler borde gälla för den som önskar byta kö. Ett återreseförbud borde inte per automatik kunna diskvalificera.

Reglerna för att byta kö för den som fått avslag på en ansökan om asyl men redan har ett arbete är också krångliga och inte alltid applicerbara. Bland annat måste personen ha arbetat de senaste sex månaderna hos samma arbetsgivare räknat från den dagen dennes ansökan om arbetstillstånd kommit till Migrationsverket samt att

arbetsgivaren måste erbjuda fortsatt anställning i minst tolv månader till. Dessutom måste lönen överstiga och ha överstigit 13 000 kronor sex månader bakåt i tiden.

Eftersom det blir allt vanligare med olika typer av anställningsformer är reglerna otidsenliga och inte anpassade efter dagens arbetsmarknad. Det finns därför anledning att se över regelverket och underlätta för den som vill byta orsak till ansökan om uppehållstillstånd. Samma regler bör också gälla för den som söker från tredjeland som för den som byter kö.

Regeringen bör därför snarast se över möjligheterna att låta utlänningar från andra länder än EU/Efta vistas i Sverige under en begränsad tid för att söka arbete liksom att se över möjligheterna att införa ett system, i likhet med det danska ”Greencard scheme”, i syfte att låta kvalificerad arbetskraft från andra länder än EU/Efta få vistas i Sverige under en begränsad tid för att söka arbete. Regeringen bör också se över möjligheterna att underlätta regelverket för den som vill byta orsak till ansökan för uppehållstillstånd.

Vård för asylsökande med PTSD

De flesta människor som flyr och tar sig till Sverige är företagsamma starka individer. Ofta har de ett trasigt förflutet med fasansfulla upplevelser. Trots traumatiska upplevelser och erfarenheter är inte asylsökande eller de som bedömts ha flyktingstatus utan arbetsförmåga. Människor kan och bör därför inte ses som passiva offer som måste tas hand om. Att passivisera människor i en välment men ack så fel omhändertagandementalitet gör mer skada än nytta. Samtidigt visar undersökningar från Danmark (Psykolog Casper Aen – Söndergård, Videbeck, Neumann, Tremblay & Piche, DSM-IV og APA) att mer än 50 procent av alla flyktingar som har upplevt krig och tortyr utvecklar PTSD. Även barn kan utveckla PTSD. Detta gäller även barn som fötts i Sverige och inte varit med i kriget. De kan ärva mammans PTSD. Vanliga symptom på PTSD är ångest, minnessvårigheter, koncentrationssvårigheter, mardrömmar, bristande kontroll av känslor, nedstämdhet, känsla av ensamhet och isolering, självmordstankar, starka reaktioner på ljud och ljus, irritabilitet och oförmåga att engagera sig.

Enligt Vårdguiden 1177 kommer besvären vid posttraumatiskt stressyndrom inom några veckor efter den traumatiska händelsen, men ibland kan det ta längre tid, månader eller år. För många går symptomen över av sig själv. Cirka 40 procent av dem som utvecklar PTSD en månad efter trauma har inte längre besvär efter ett år. Men för andra tar det längre tid med långsiktig behandling. Den som lider av PTSD har ofta svårt att lära sig ett nytt språk eftersom hjärnan är upptagen av traumat. En viktig nyckel till bättre integration är att asylsökande och de som tillerkänts flyktingstatus som har utvecklat PTSD får diagnos och behandling så att hon eller han kan stå på egna ben så fort som möjligt. Det ställer stora utmaningar för det svenska samhället och på den svenska sjukvården.

Regeringen bör se över möjligheten att upprätta en nationell strategi i syfte att införa effektiva behandlingsmetoder för att snabbare behandla utvecklad PTSD hos asylsökande.

Förbudet mot att arbeta

Den som invandrar till Sverige borde per automatik ha rätt att arbeta. Dagens system med ansökan om undantag från förbudet att arbeta är ineffektivt och står i strid med arbetslinjen. Regeln försvårar och hindrar människor från att arbeta, skapa sig en egen försörjning och plattform i vårt samhälle. Genom arbete lär man sig också språket – vilket borde betraktas som en möjlighet, inte ett problem. Arbetsvilliga människor ska inte behöva ansöka om undantag från förbudet mot att arbeta. Integration startar dag ett. Det automatiska förbudet mot att arbeta (med möjlighet till undantag från förbudet att arbeta) måste omedelbart tas bort då det är destruktivt för såväl den enskilde som samhället. I stället bör det ersättas med en automatisk rätt att arbeta.

Ulrika Karlsson i Uppsala (M)